

ПО ТЕЗКОР БОЛИНМАЛАРИ ТОМОНИДАН TRANSPORT VOSITALARINI OLIB QOCHISH JINOYATINI FOSH ETISH

Xoshimov Azizbek Aminjon o'g'li
IIV Akademiyasi 3-kurs kursanti

Annotatsiya; *Ushbu maqolada Transport vositalarini olib qochish jinoyati muhim ijtimoiy va iqtisodiy muammolarni keltirib chiqarishi IIO tezkor bolinmalarining samarali ishlashi bu jinoyatni to'xtatish va xalq xavfsizligini ta'minlash to'g'risida so'z yuritiladi.*

Kalit so'z ; *Ichki Ishlar Organi tezkor bolinmalari transport vosita, ma'lumot, jinoyat sodir qilish, kamera tasvirlar, dalil, guvohlar, o'g'irlik, tergov, o'g'irlik, ekisperditsa, tasvir, jarayon.*

Аннотация; *В данной статье говорится о том, что преступление угона транспортных средств вызывает важные социальные и экономические проблемы, а эффективная работа оперативных подразделений позволит остановить это преступление и обеспечить общественную безопасность.*

Ключевое слово; *оперативные подразделения органов внутренних дел транспортное средство, информация, преступление, видеозаписи, доказательства, свидетели, кража, расследование, кража, шпионаж, изображение, процесс*

Transport vositalarini olib qochish ishlari bo'yicha sud amaliyotida vujudga kelgan masalalarni hisobga olib, O'zbekiston Respublikasi Oliy sudi Plenumi qaror qiladi:

1. Sudlarga tushuntirilsinki, JK 267-moddasining birinchi qismiga muvofiq transport vositalarini olib qochish deganda, o'zganing transport vositasini talon-toroj qilish maqsadsiz bir joydan boshqa joyga ko'chirish tushunilishi lozim.

(1-bandning birinchi xatboshisi O'zbekiston Respublikasi Oliy sudi Plenumining 2017-yil 29-noyabrdagi 46-sonli qarori tahririda)

Ushbu jinoyat aybdor shaxs tomonidan transport vositasini turgan joyidan boshqa joyga olib qochgan paytdan boshlab IIO tezkor bolinmalari tomonidan transport vositalarini olib qochish jinoyatini fosh etish juda muhim va murakkab jarayondir.

Bu jarayonda bir nechta bosqichlar mavjud bo'lib ulardan;

1. Dastlabki ma'lumotlar yegish jarayoni IIO tezkor bolinmalari transport vositasini olib qochish haqida shikoyat olishlari kerak.

- Jinoyat joyini ko'zdan kechirish: Jinoyat sodir bo'lgan joyda izlarni, kameradan olingan tasvirlarni, mumkin bo'lgan dalillarni topish.

- Guvohlarni so'roq qilish: O'g'irlikni ko'rgan yoki bu haqda ma'lumotga ega bo'lgan har qanday shaxsni so'roq qilish.

- Transport vositasining hujjatlarini tekshirish: Transport vositasining egasi kimligini, transport vositasining qonuniyligi va uning texnik holati haqida ma'lumot yig'ish.

2. Tergov olib borish:

- Gumon qilinuvchilarni aniqlash: O'g'irlikda qatnashgan bo'lishi mumkin bo'lgan shaxslar haqida ma'lumot yig'ish.
- Operativ tadbirlar: Gumon qilinuvchilarni kuzatish, ularning telefon suhbatlarini tinglash, ularga tegishli bo'lishi mumkin bo'lgan xatlarni tekshirish, o'g'irlangan transport vositasini qidirib topish va boshqa operativ tadbirlarni olib borish.
- Dalillarni yig'ish: Jinoyatni tasdiqlovchi dalillarni topish, masalan, o'g'irlangan transport vositasiga tegishli izlar, o'g'irlik vositasida ishlatilgan asboblarni, gumon qilinuvchilarga tegishli bo'lishi mumkin bo'lgan buyumlar va boshqalar.
- Ekspertizalar: Topilgan dalillarga nisbatan ekspertizalar o'tkazish, masalan, barmoq izi, DNK, avtomobil texnik holati va boshqalar.
- Gumon qilinuvchilarni so'roq qilish: Gumon qilinuvchilarni jinoyatda qatnashishda gumon qilinishini tushuntirib, ularni so'roq qilish.

3. Jinoyatni fosh etish:

- Dalillarni tahlil qilish: Yig'ilgan barcha dalillarni tahlil qilish va jinoyatning haqiqiy sabablarini aniqlash.
- Jinoyatchilarni qo'lga olish: Jinoyatchilarni hibsga olish va ularga nisbatan zarur choralarini ko'rish.
- Sudga berish: Yig'ilgan dalillarga asoslanib, jinoyatchilarni sudga berish va ularga qonun tomonidan belgilangan jazo berish.

Qo'shimcha choralar:

- O'g'irliklarni oldini olish: Transport vositalarining o'g'irlanishini oldini olish uchun xavfsizlik choralari to'g'risida aholi orasida tushuntirish ishlarini olib borish, avtoulavlarni himoya qilish tizimlarini takomillashtirish.
- Transport vositalarini topish va qaytarish: O'g'irlangan transport vositalarini qidirish va ularni qonuniy egalari qaytarish.

Transport vositalarini olib qochish jinoyatini fosh etishda IIO tezkor bolinmalarining samarali ishlashi quyidagilarga bog'liq:

- Tezkor va to'g'ri ma'lumot yig'ish: Jinoyat haqida tezkor va aniq ma'lumot olish juda muhim.
- Operativ tadbirlarni samarali bajarish: Operativ tadbirlarni bajarishda texnik vositalardan samarali foydalanish zarur.
- Dalillarni to'g'ri tahlil qilish: Yig'ilgan dalillarni to'g'ri tahlil qilish jinoyatni fosh etish uchun kalit hisoblanadi.
- Xalqaro hamkorlik: Transport vositalarini olib qochish jinoyati ko'pincha xalqaro chegaralarni kesib o'tadi. Shu sababli, IIO tezkor bolinmalari boshqa davlatlarning huquqni muhofaza qilish idoralari bilan hamkorlik qilishi kerak.

Transport vositalarini olib qochish jinoyati muhim ijtimoiy va iqtisodiy muammolarni keltirib chiqaradi. IIO tezkor bolinmalarining samarali ishlashi bu jinoyatni to'xtatish va xalq xavfsizligini ta'minlash uchun juda muhimdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR :

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. - Toshkent: O'zbekiston, 2022.
2. O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar organlari to'g'risidagi Qonuni. - Toshkent: Adolat, 2018.
3. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat Kodeksi. - Toshkent: Adolat, 2016.
4. O'zbekiston Respublikasi "Mahalliy o'zini o'zi boshqarish organlari to'g'risida"gi Qonuni. - Toshkent: Adolat, 2020.
5. Karimov, I. A. "O'zbekistonning kelajagi buyuk davlat bo'ladi." - Toshkent: O'zbekiston, 1992.